

FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 2.

Lýsingaprísir fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 15. januar 1945.

Bladid verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

19. árg.

Savnararnir og oyðararnir í tí almenna húsarhaldinum.

Órslitið av javnaðarmanna figgjarleiðslu.

1939—43. hitt seinasta árið, ið javnaðarmenn sótu við figgjarleiðsluni á tingi vóru allar tær nógvu og stóru tingsins skuldir goldnar.

Allir grunnar vuku seg stórar. Hesir tingsins grunnar og tryggingargrunnurin, ið vórðu stovnaðir av javnaðarmonnum, vóru vaksnir at ellivtu miljónini.

Samstundis sum hesin grunnavæktur, skuldarindan og konsolidering vóru farin fram, vóru lendingar, vegir og havnir gjørd sum ongatið áður í Føroya søgu.

Henda figgjarliga stimbran var gjørd uttan at vinnulivið var nervað uppá eitt há.

Tvørturímóti. Vinnulivið hevur ongatið givið sínum monnum so nógv til góða sum í hesum árum.

Eitt uppperð yvir Føroya figgjarligu støðu sýnir, at Føroyingar hesa tíð hava lagt yvir **57 miljónur til góða.**

Javnaðarmenn hava gjølla víst at Føroyingar við hesum avlopi eru førir fyri at fara undir eina plánekonomiska skipan, ið vil geva okkum nóg nógv nútímans skip til okkara fiskimenn og gera okkum fær til at ravmagnað landið, seta ídnaðir á stovn og harafrat um skipa okkara jarðabruk, so tað verður at geva um 3 miljónur í meiriuntøku um árið eftir nútíðarprísum.

Men henda stórvingna plán feldu afturhaldið, 20 mannaveldið.

Henda gerð er tann størsta politiska drápsgerð móti Føroya fiskimonnum.

So komu oyðararnir — teirra fyrsta árslið 1944.

Við Bartalsmessuvalið 1943 vunu fólkaflokksmenn leiðsluna á tingi.

Sambandsmenn fylgdu fólkaflokksmonnum í teirra figgjarpolitikki.

Hesir báðir flokkarniringu saman um at fella javnaðarmannuppskoti.

Hvat varð so fruktin av tí fólkaflokkska-sambandska figgjarpolitikkini?

Vit hava so ofta víst á tað 1½ miljónina í halli í tingsins figgjarstøðu. Okkum tørvar ikki at greiða meiri frá hesum ræðuliga »bragði?

fólkaflokksins, skapað við sambandsins hjálp.

Tað var næstseinasta tingseta.

Og tingsetan í ár?

Hon varð so sanniliga ikki betri!

20-mannaveldið fór av tingi — aftaná at tað hevði felt javnaðarmannuppskoti — við einum øðiligum figgjarætlanarhalli.

»Tað verður ikki so galið«, uggaði ein fólkaflokks-tingmaður nú ein dagin. »Væntandi verður bóttin hjá einum grossisti at fylla upp tey hundradtusundini, ið figgjarætlanin visir í undirskoti.

So langt eru teir gævu fólkaflokksharrar niður undir komnir politiskt, at nú er einasta vónin hjá teimum, at menn, sum teir hava prisað sum einglar, skulu koma at bota so nógv fyri okur, at tingsins kassar, ið tømdir eru, kunnu verða afturfyltir.

Hvat er beint?

(Framhald).

Hvat eiga vit Føroyingar í kontantari megi í dag? Hvat er okkara fasta óhefta ogn?

Hesar spurningar kannaðu javnaðarmenn í seinastu tingsetu.

Svarið er:

I eingilskum pundum eiga vit fyri 57 miljónir. Við hesum pundum aftanfyrir seg eru í almennum grunnum 11 miljónur í bankum og sparikessum ólantar 53 miljónur.

Viðvikjandi óuppálentum fæstum virðum er ilt at siga nakað álitiandi tal. Men at her er talan um yvir 100 miljónur eftir prísum, ið leggja millum friðartíðarprísirnar og núverandi krigsprísir, er einki at taka seg aftur í.

Javnaðarmanna uppskotið til endurnýggjan av skipafloktanum.

Haldandi seg til fakta viðvikjandi okkara figgjarorku settu javnaðarmenn fram uppskot um:

Fyrsti tættur í uppskotinum.

Við frivilligum ella — um tað ikki rækkur — so við tvungnum láni av avlopsmegini at veita vinnulánsgrunninum nóg nógv pening til saman við okkara privata peningastovnum at »finansiera« ein 5-áraþlán fyri endurnýggjan og modernisering av okkara skipafloata.

Til hetta stórtak tørvaði grunninum:

1. Árið 6.750.000.
2. Árið 5.250.000.
3. Árið 4.900.000.
4. Árið 4.360.000.
5. Árið 4.074.000 kr. tilsamans stívar 25 miljónur.

Roknað verður við, at bankarnir kunnu læna 2¼ miljón um árið ella stívar 11 miljónur í 5 ár, og at vinnulánsgrunnurin sjálvur hevur í sínum egna peningi og afturrindingini av givnum lánum hesi árinu um 9 miljónur.

Teir, ið yvirtaka skipini, verða at leggja 50 til 40 % av skipakostnaðinum til sjálvir, meðaltikið.

Ætlanin við hesum uppskoti var, at teir, ið eru fátakir, men í aðrar mátar avgjört fyrstaflokksmenn at yvirtaka skip, skulu kunna fáa lán upp til 95 % meðan menn og feløg, ið eiga nógvan pening, skulu leggja mest móguligt sjálvi á bordið til skipakeyps.

Uppskotið viðvikjandi tí tvungna láninum gongur ikki longur enn til: Tá ið sethús, innbúgv og persónligir brúkslutir fyri 10.000 kr. eru undantikin, skulu menn og feløg verða skyldug, at læna vinnulánsgrunninum:

- a) inntil 5 pst. av fæstum ognum sum verksmiðjum, maskinum, skipum og bátum,
- b) inntil 50 pst. av reiðipeningi,
- c) inntil 20 pst. av virðisskjølum og innskotum og
- d) inntil 10 pst. av øðrum ognarlutum, hari roknað útistandandi skuldir.

Annar tættur í uppskotinum.

At almennar driftir skulu sleppa frá skatti. Men istaðin gjalda eina til skattin svarandi avgift til vinnulánsgrunnin til frama fyri skipabyggingina.

Triðji tættur í uppskotinum.

At vinnulánsgrunnurin skal ímóti lögtingsgaranti kunna læna inntil 25 pst. eyka umframt 70 pst., ið grunnurin higartil hevur kunnað lænt uppá 1. prioritet, 95 pst. tilsamans.

Fjórði tættur í uppskotinum.

At landsnevndin fær heimild til tingsins vegna at »kontrahera« um skipabygging.

Fimti tættur í uppskotinum.

At hitt almenna skal, um hitt privata ikki ger tað, átaka sær endurnýggjanina av okkara skipafloata.

Skipini verða so at yvirtaka av okkara fiskimonnum, kooperativu

fyrtekum, einstaklingum og feløgum og privatvirkjum.

Sjálvandi skal ikki stráid leggjast teimum í vegin ið av egnum ávum vilja fáa sær veiðufer. Tvørturímóti skal hitt almenna eggja til og styrkja tilikar kreftir.

Annaðhvørt vit koma at selja feskan fisk ella saltfisk, so skulu vit hava før at veiða hann við. Tí er rætt at fara undir at fáa før nú beinanvegin.

Ansa vit eftir, at førini eru veiðifer, nýtilig til allar veiðu-hættir, er tað altíð rætt, ja, tað einasta rætt, at nýta landsins avlopsmegi til at fáa okkara fiskimonnum, okkara landi, tey før, ið okkum tróta, fyri at øll kunnu koma í arbeiði, kunnu vera við at gera okkara oyggjar til eitt liviligt stað.

Tú, ið ikki er trælubundin av tínum privatu interessum, men sum setur landið, alt hitt føroyska fólkið, tess vælferð og framburð fremst — kann nakað størri og betri gevast tær enn at læna landinum nakað av tíni ogn til at veita tínum fólki, tínum fosturlandi arbeiðsamboð — lívsmegi?

Skuldi betri lántakari verið enn heila landið við øllum tí føroyska fólkinum sum garanti?

Og skuldi tað ikki verið beinleiðis ein tænaða at gjørt peningamonnum at latið landið lænt frá teimum og harvið tryggjað teimum rentu til peningin hvat ið teir ikki nú fáa?

Eitt alment lán er so sanniliga einki rán frá tí føroyska fólkinum.

Lán til skip til okkara sjómenn!!!

Øll eiga at brúka
Føroyska hondsápu
frá fabrik OKKARA

Tit fáa
bestu málingina hjá okkum.
M. P. Jacobsens málarabúð.
Máltr. 323.

Blanka er besta
blankingarevni.

Teknið tygum sum haldara av
„Føroya Socialdemokrati“.